

УТВЕРДЖУЮЧИ НАЦІОНАЛЬНУ ІДЕНТИЧНІСТЬ (ДО 300-РІЧЧЯ ВІД ДНЯ НАРОДЖЕННЯ ВИДАТНОГО УКРАЇНСЬКОГО ФІЛОСОФА ГРИГОРІЯ СКОВОРОДИ)

За результатами спільного виїзного засідання Президії Національної академії педагогічних наук України, 15 червня 2023 р.

<https://doi.org/10.37472/v.naes.2023.5145>

СИСОЄВА Світлана Олександрівна

доктор педагогічних наук, професор,
дійсний член (академік) НАПН України,
академік секретар Відділення філософії
освіти, загальної та дошкільної
педагогіки НАПН України,
м. Київ, Україна

ТКАЧЕНКО Лідія Іванівна

кандидат педагогічних наук, старший
науковий співробітник, провідний
науковий співробітник відділу
інтелектуального розвитку дитини
Інституту обдарованої дитини НАПН
України, м. Київ, Україна

Анотація. У статті йдеться про спільне виїзне засідання Президії НАПН України, вченої ради Полтавського національного педагогічного університету імені В.Г. Короленка, Президії Товариства «Знання» України за участі Чорнухинської селищної ради «Філософсько-педагогічна спадщина Григорія Сковороди», присвяченому 300-річчю від дня народження Григорія Сковороди, що відбулося 15 червня 2023 р. в селищі Чорнухи Полтавської області.

Проведене спільне засідання актуалізувало творчість Г.С. Сковороди і його ідеї на сучасному етапі розвитку суспільства. Стисле викладення змісту пленарних доповідей та виступів, заслуханих і обговорених учасниками заходу, демонструє затребуваність педагогічних ідей українського педагога в період трансформації освіти. Учасники засідання вирішили продовжити дослідження творчої спадщини видатного українського мислителя, популяризувати його ідеї, зокрема за кордоном, а також розширити співпрацю з Чорнухинським літературно-меморіальним музеєм Г.С. Сковороди.

Ключові слова: Григорій Сковорода; національна спадщина; Чорнухинський музей; виїзне засідання Президії НАПН України.

Видатний національний мислитель XVIII ст. Григорій Сковорода залишив по собі не лише глибоку за світосприйняттям і насиченістю ідеями творчу спадщину, а й спомини як особистість неординарна й непідкорена обставинами непростих для українського народу часів — імперського свавілля і покріпачення, знищення козацтва,

заборони української мови в наукових, освітніх й офіційних колах, відтоку освіченого і культурного прошарку до столиць російської імперії, заборони освіти для широких народних мас через закриття шкіл. Тим більш значущою і яскравою за цих невтішних обставин постає діяльність і особистість Григорія Сковороди, 300-річний ювілей

якого заздалегідь був відмічений у наукових колах і у рішенні Верховної Ради України як подія непересічна і як така, що має бути відзначена на всеукраїнському рівні.

Відповідно до постанови Верховної Ради України «Про відзначення 300-річчя з дня народження Григорія Сковороди» (Верховна Рада України, 2020) у листопаді 2022 р. мало відбутися заплановане виїзне засідання Президії НАПН України до селища Чорнухи Полтавської області — батьківщини видатного українського філософа. Цьому завадило широкомасштабне вторгнення росії в Україну, розпочате 24 лютого 2022 р. Попри всі обставини воєнного часу **спільне виїзне засідання Президії НАПН України**, вченої ради Полтавського національного педагогічного університету імені В.Г. Короленка, Президії Товариства «Знання» України за участі Чорнухинської селищної ради, присвяченого 300-річчю з дня народження Григорія Сковороди, «Філософсько-педагогічна спадщина Григорія Сковороди» відбулося 15 червня 2023 р.

Учасники виїзного засідання відвідали Чорнухинський літературно-меморіальний музей Г.С. Сковороди. Поклали квіти до погруддя видатного українського філософа на території меморіального комплексу. Зайшли у приміщення, яке є реконструкцією хати батьків Сковороди. Відвідали територію рекреаційно-паркової зони «Сад божественних пісень», елементи якої стилізовано під характерні споруди й предмети національного побуту українців XVIII сторіччя.

Засідання відкрили президент НАПН України, д. філос. н., проф., академік НАН України, академік НАПН України В.Г. Кремень і голова Чорнухи-

Президент НАПН України, академік В.Г. Кремень*

нської територіальної громади Лубенського району Полтавської області О.М. Василенко.

«Минулий рік був роком відзначення 300-річчя від дня народження Григорія Сковороди. Не лише його постать, як великого національного філософа привертає увагу до його творчої спадщини – самі ідеї Григорія Сковороди й нині надзвичайно важливі (Кремень, 2022). Ми є свідками, що в усьому

Учасники спільного виїзного засідання, присвяченого 300-річчю з дня народження Григорія Сковороди, «Філософсько-педагогічна спадщина Григорія Сковороди» біля пам'ятника Г.С. Сковороди*

*Фото Л.І. Ткаченко

Садина батьків Г.С. Сковороди у селищі Чорнухи Полтавської області (реконструкція)*

У Чорнухинському літературно-меморіальному музеї Г.С. Сковороди*

світі, у всякому разі цивілізованому світі, зростає увага до людини, до розвитку особистості.

Людина і її розвиток нині, як ніколи раніше, є, з одного боку, основним показником прогресивності тієї чи іншої країни, тої чи іншої нації, з іншого, — є основним важелем подальшого прогресу цивілізаційного поступу цієї країни.

Не кількість корисних копалин, а розвиток людини й людський капітал забезпечує прогрес країни. Ідеї розвитку витікають з ідей про самопізнання, про сродну працю на основі природних здібностей, повагу до людини і її свободу сприяють формуванню уявлень про призначення людини і її щастя, до самореалізації людини у дорослому віці. Там, де переважна кількість громадян реалізують себе, там є основа для розвитку суспільства, а отже і щастя людини», — зазначив академік В.Г. Кремень.

Президент НАПН України наголосив, що і в Академії, і в Товаристві «Знання» України, і у педагогічних університетах, зокрема Полтавському національному педагогічному університеті імені В.Г. Короленка, багато робиться з вивчення й популяризації спадщини національного генія — Григорія Сковороди.

Відмітив також академік В.Г. Кремень педагогічну працю освітян Чорнухинської селищної ради

й зауважив, що освіта незалежної України виховала покоління громадян, які з першого дня рашистської навали стали на захист Батьківщини. Передусім ці покоління виховані освітою, а ще — вони отримали знання в українській освіті, що дало змогу нашим воїнам за короткий час освоїти надскладне військове озброєння. Це тому, що в нації закладено любов до освіти і пошана до освіти, саме завдяки цьому створений потужний інтелектуальний потенціал у нашому суспільстві.

Під час засідання було нагороджено кращих освітян Чорнухинської громади медаллю НАПН України «Григорій Сковорода» і грамотами НАПН України.

Нагородження кращих освітян Чорнухинської громади медаллю НАПН України «Григорій Сковорода»*

«Щиро радий бачити наших гостей, наших освітян. У громаді з великою повагою відносяться до працівників освіти, оскільки їхня праця надцінна — «що посієш, те й пожнеш». Нинішній захід відбувається заради привернення уваги до постаті Григорія Сковороди й підвищення рівня нашої освіти», — сказав у вітальному слові голова Чорнухинської територіальної громади О.М. Василенко.

Учасники форуму заслухали доповіді «Оригінальність і самобутність філософії Григорія Сковороди» академіка-секретаря Відділення вищої освіти НАПН України, д. філос. н., проф., академіка НАПН України П.Ю. Сауха і «Особистість у філософсько-етичному світі Григорія Сковороди» директора Інституту проблем виховання НАПН України, д. психол. н., проф., академіка НАПН України І.Д. Беха.

Академік П.Ю. Саух, наголошуючи на самобутності філософських поглядів українського мислителя XVIII ст., зазначив, що життя людини постає у філософії Сковороди не моністично-утилітарним буттям, а гармонійною взаємодією трьох світів: макрокосму (Всесвіт), мікркосму (Людина) і символічного світу (Біблія), які тісно між собою взає-

*Фото Л.І. Ткаченко

Академік-секретар Відділення вищої освіти
НАПН України П.Ю. Саух*

модіють (Саух, 2023). У кожній конкретній людині ця взаємодія має свою особливість, а способом її гармонізації є серце. Воно для нас, вважав Сковорода, є джерелом мудрості й глупоти, доброти й злостивості, бажань і надій, фантазій і знання. Ця таємнича божя іскра, що є в кожному із нас, є ареною вічної борні добра і зла. Словом «всяк є тим, чиє серце в нім». До слова, образ серця в творах Сковороди зринає 1146 разів.

На думку П.Ю. Сауха, у філософії Григорія Сковороди більше, ніж у будь-якого мислителя, проявилися оригінальні риси української філософії: антеїзм, кордоцентризм та глибокі екзистенційні мотиви.

Мудрість, яку проповідував Григорій Сковорода, не має часових обмежень. Й сьогодні, в часи важких випробувань, вона набуває особливого значення для кожного з нас», — наголосив академік П.Ю. Саух.

Академік І.Д. Бех проаналізував філософсько-етичні ідеї Григорія Сковороди щодо особистості. На думку доповідача, український мислитель акумулював у своїй людиноцентричній творчості кращі надбання античних, середньовічних європейських та вітчизняних філософів й сформулював своє оригінальне бачення певних аспектів людського буття. Заслугою Г.С. Сковороди як мислителя було те, що він запропонував особистісно-діяльнісну ідею (Бех, 2018) світу земного. Найвищим вважається образ блаженного (або щасливого) життя особистості. За висловом Г. Сковороди, «душа моя процвіла, радість мені дала». Щасливою особистістю, на його думку, є та, яка постійно удосконалюється своїми чеснота-

ми, хоча це не дається їй легко через зваби і спокуси, які супроводжують її життєвий шлях.

За образом блаженного життя особистості прямує образ її мирського життя. Його реальний спектр досить широкий. Окрема особистість у цьому зв'язку може постійно зазнавати сили дії групи, у якій вона перебуває і, звичайно, приймати (часто не усвідомлено) її соціальні норми. За Г. Сковородою, світ мирського життя особистості — це суєтний і звабний світ. У таких умовах формується особистість плотська, яка не може поставити меж для своїх потреб, і вони стають ненасичуваними; відтак, руйнують її душевний спокій. Образ життя злого для особистості є найбільш примітивним у своїх ціннісних набутках. Більше того, така особистість може жити поза межами етичних норм. Цьому образу життя особистості властиві чорна заздрість, погана похоть, злочин, сріблολюбство, марнославство, ласолюбність тощо. Означені пристрасті це показники відсутності у особистості благості як вищого духовного стану. Не даремно Г. Сковорода називає такий світ життя темним, а для особистості, що перебуває у ньому, властивими є злі думки, які змушують її до повсюдної конфронтації з найближчим людським довкіллям. У цілому згадані пристрасті руйнують добрі прагнення особистості й шматують її реальне життя, не сприяють його цілісності. Тож центральною метою особистості має стати шлях сходження від нижчого образу її життя — до вищого зі всіма його ціннісними пріоритетами.

«Саме з вершини розвиненої духовної онтології блаженного життя Г. Сковороді відкрилися можливості сформулювати етико-психологічні

Директор Інституту проблем виховання
НАПН України, академік НАПН України І.Д. Бех*

*Фото Л.І. Ткаченко

орієнтири, на основі яких особистість піднімається до свого ціннісного абсолюту. Такими мають виступити: любов, совість, мудрість, свобода. У їхніх межах й має розгортатися досить складний і тривалий процес формування особистості у етичному розмаїтті більш конкретних духовно-моральних рис. При цьому філософ вважав, що останні мають бути неодмінно просвітлені означеними орієнтирами», – насамкінець зауважив академік І.Д. Бех.

Далі виступили учасники виїзного засідання. У виступі ректора Полтавського національного педагогічного університету імені В.Г. Короленка, д. пед. н., проф., члена-кореспондента НАПН України М.В. Гриньової йшлося про професійний відбір абітурієнтів до навчання у ЗВО за принципами, окресленими Григорієм Сковородою. «Сродна праця» є основною категорією в системі філософських поглядів Григорія Сковороди в розумінні людини, її діяльності та сенсу життя. Вчення Г. Сковороди про «сродну» працю розкриває зміст призначення, покликання людини до конкретного виду діяльності, є необхідною умовою у досягненні людиною щастя, є природною потребою, розкриває здібності людини, дозволяє їх реалізувати, визначає смисл людсько-

Ректор Полтавського національного педагогічного університету імені В.Г. Короленка, член-кореспондент НАПН України М.В. Гриньова*

*Фото Л.І. Ткаченко

У Чорнухинському літературно-меморіальному музеї Г.С. Сковороди*

го існування, духовно збагачує особистість, дозволяє віднайти особистості своє місце в суспільстві, розкриває творчий потенціал особистості, завдяки взаємодії людини і світу» (Гальченко, 2022), — так розпочала свій виступ очільник провідного педагогічного ЗВО.

«Григорій Сковорода зазначає, що пізнати свою «сродність» важко, але можливо, бо крім самопізнання кожна таємниця має власну «тінь», тобто є зовнішні ознаки, за якими можна розпізнати «сродність». Це вже мистецтво педагогіки. Сковородинська концепція «сродної праці» є засобом пояснення численних феноменів соціального життя і набуває методологічного значення в розкритті їх причин та механізмів», — окреслила педагогічні завдання для колективу університету член-кореспондент НАПН України М.В. Гриньова.

Далі у виступі М.В. Гриньова розкрила підходи Короленківського університету до організації ефективної профорієнтаційної роботи. Зокрема вони включають: соціально-економічний — аналіз потреб суспільства з урахуванням аксіоми: робота за покликанням забезпечує максимальну віддачу працівника, дає кращий економічний ефект; психофізіологічний — забезпечення вибору професії, яка максимально відповідає психофізіологічним характеристикам людини; психолого-педагогічний — виховання в учнів любові до педагогічної роботи, формування інтересу до майбутньої професії.

В основу профорієнтаційної діяльності покладено такі принципи: узгодження інтересів університету, територіальних громад, громадських організацій, установ.

З метою залучення майбутніх здобувачів освіти до Полтавського національного педагогічного університету імені В.Г. Короленка з територіальними громадами, громадськими організаціями, установами протягом 2022-2023 рр. укладено відповідні меморандуми, зміст яких зокрема пошук, відбір, залучення до сфери науки та освіти талановитої молоді, створення умов для підвищення престижу наукової та науково-освітньої діяльності; створення умови для проходження здобувачами вищої освіти Університету виробничих, навчальних, інших видів практик.

Студентська рада Полтавського національного педагогічного університету імені В.Г. Короленка відіграє важливу роль у залученні абітурієнтів до навчального закладу. Основними профорієнтаційними заходами ПНПУ імені В.Г. Короленка із залученням Студентської ради є Дні відкритих дверей, Фестивалі професій, щорічна подія «Драйвові канікули». Важливу позицію займає підтримка інформаційних ресурсів. Студентська рада активно веде сторінки в соціальних мережах, де регулярно публікують інформаційні пости, цікаві фото- та відеоматеріали про спеціальності університету та його діяльність.

Академік-секретар Відділення професійної освіти і освіти дорослих НАПН України, д. пед. н., проф., академік НАПН України Н.Г. Ничкало зазначила у виступі: «Ознайомлення з експозицією Чорнухинського літературно-меморіального музею Г.С. Сковороди справило на усіх нас неповторне враження. Експозиція побудована на основі розумного врахування наукових засад музеєзнавства, сучасний дизайн й унікальні документальні і літературні джерела пронизані сквородинським духом любові».

Вітчизняні і зарубіжні філософи, зауважила академік Н.Г. Ничкало, визнають Григорія Сковороду як засновника української класичної філософії. Його філософсько-богословські погляди пронизані глибинними ідеями філософії серця, любові, добра і свободи. Спадщина вченого є міждисциплінарною, оскільки пронизана ідеями з різних галузей гуманітарного знання — філософії естетики, етики, педагогіки, психології, теології. Така досить широка міждисциплінарність уможливорює цілісне бачення людини, розвиток ідей філософії

Академік-секретар Відділення професійної освіти і освіти дорослих НАПН України Н.Г. Ничкало*

людиноцентризму. На початку ХХІ століття помітно зростає увага до вивчення спадщини геніального українського мислителя на міжнародному рівні. «Так, голова Польського педагогічного товариства професор Піотр Костило, якого на останніх загальних зборах нашої академії ми обрали іноземним членом НАПН України, на початку цього року попросив надіслати твори Григорія Сковороди, видані українською мовою, щоб перекласти і видати їх польською», — розповіла академік-секретар.

«Досить помітною стає ще одна тенденція, — наголосила академік Н. Г. Ничкало. — Сучасна молодь тягнеться до вивчення й осмислення спадщини видатного українського мислителя». І навіла один нещодавній приклад. На IV Всеукраїнський конкурс «Педагогічний Оскар» для викладачів і студентів закладів фахової передвищої і вищої освіти надійшло чимало ініціативних рефератів, тема яких філософія серця Григорія Сковороди, хоча номінації, присвяченої Г.С.Сковороді, не

У Чорнухинському літературно-меморіальному музеї Г.С. Сковороди*

*Фото Л.І. Ткаченко

було передбачено. «Нині, в добу страшної російської війни проти України об'єктивно зростає потреба переосмислення сквородинівської спадщини, її прогностичних ідей», — завершила свій виступ академік-секретар.

Голова правління Товариства «Знання» України, д. філос. н, проф., член-кореспондент НАПН України В.І. Кушерець присвятив виступ моральним і духовним цінностям Григорія Сковороди. Зокрема доповідач сказав: «Сковорода для нас вічний, завжди сучасний. Наша впевненість в перемозі витікає із нашої екзистенційної істини, із соборного українського розуму, в серці якого бачимо Сковороду та українського систематичного, об'єктивного, просвітницького усвідомлення реальності. «Істинне щастя в середині нас», запевняв Григорій Сковорода, але нема істини там, де немає любові і найглибша істина народжується лише з глибокої любові, як почуття сердечної прихильності, найвища і найпрекрасніша чеснота. Важливий його донат до сократської «пізнай себе» — ідеї: «Вдивляйтеся в самого себе», в «самісіньке своє серце», «пізнай себе і зостанься собою, не потрібно бути іншим, окрім того, чим я є, тому плачу все найкраще, що маю». Це суттєво поповнює наше розуміння антропології», — зауважив член-кореспондент В.І. Кушерець.

Голова правління Товариства «Знання» України, член-кореспондент НАПН України В.І. Кушерець*

На думку вченого, засновниками практичної філософії є дві особи — це Сковорода і Кант, які фіксують, і ввели до наукового вжитку розуміння «практичної філософії». Для них індикатором достеменної практичності (практичного) розуму є свобода. Практичне є все, що можливо завдяки свободі, та сродності як людське покликання та наперед встановленої гармонії між людиною та світом, як пізнання таємничого співзвуччя між своєю душею і тією справою, для якої вона народжена. І Сковорода, і Кант стверджують, що без

У Чорнухінському літературно-меморіальному музеї Г.С. Сковороди*

морально-практичної спрямованості розуму, втрачає сенс уся самодіяльність, яка спрямована на дію: моральну, духовну, когнітивну, емоційну, вольову тощо. Практична філософія пов'язана також з відповідальністю людини і її свободою, моральним вибором та його допустимими альтернативами і кордонами.

У виступі завідувача відділу історії і філософії освіти Інституту педагогіки НАПН України, члена-кореспондента НАПН України Н.П. Дічек оприлюднено для учасників зібрання результати проведеного нею у 2022 р. опитування студентів українських ЗВО з усіх регіонів України щодо їхнього ставлення до історичної постаті Григорія Сковороди, до його ключових світоглядно-етичних ідей. Здійснене емпіричне дослідження мало на меті з'ясува-

Завідувач відділу історії і філософії освіти Інституту педагогіки НАПН України, член-кореспондент НАПН України Н.П. Дічек*

*Фото Л.І. Ткаченко

У Чорнухинському літературно-меморіальному музеї Г.С. Сковороди*

ти світоглядно-етичні уявлення сучасної української студентської молоді про щастя. Опитування виконувало функції актуалізації питань національної історичної пам'яті; визначити за допомогою соціально значущих ідей Г. Сковороди свідомісні і духовні пріоритети молодих українців щодо шляхів досягнення щастя; з'ясувати вплив війни на відчуття щастя (Дічек, 2022).

Член-кореспондент Н.П. Дічек зазначила, що в цілому зафіксовані факти історичної й етичної свідомості сучасної студентської молоді дають підстави стверджувати існування в її історичній пам'яті особи Г. Сковороди як знакової, хоча й не близької історично, але емоційно зрозумілої і прийнятної. Відкриті відповіді респондентів да-

В Саду божественних пісень*

*Фото Л.І. Ткаченко

ють підстави вважати, що опитування сколихнуло в них розмірковування про пошуки шляху до щастя, про історію національного духу, про славетну постать, яка уславила українську ментальність і формує відчуття національної гордості.

«Апелювання до історичної пам'яті народу, зокрема до певних виразників його духовно-творчого потенціалу, актуалізується в кризові часи, насамперед у ситуації воєнного лихоліття, коли з'являється загроза національної державності», висувала член-кореспондент Н.П. Дічек.

Обговорення доповідей завершилося репліками учасників спільного зібрання про необхідність вивчення історичної спадщини, формування на її основі патріотизму, плекання ментальних цінностей українського народу й розуміння власної культурної ідентичності.

Учасники одностайно засудили широкомасштабне вторгнення РФ, зокрема знищення національних пам'яток історії і культури, яким був національний літературно-меморіальний музей Григорія Сковороди у селищі Сковородинівка Харківської області.

Ураховуючи надзвичайно важливе значення історичної постаті, основоположної для української нації філософії видатного мислителя Г.С. Сковороди, спільне засідання Президії НАПН України, вченої ради Полтавського національного педагогічного університету імені В.Г. Короленка, Президії Товариства «Знання» України за участі Чорнухинської селищної ради ухвалило кілька важливих рішень. Насамперед продовжити активну реалізацію плану заходів з відзначення 300-річчя від дня народження Григорія Сковороди, в тому числі й за кордоном з представленням спадщини Г.С. Сковороди й на міжнародному рівні. Спільне засідання вважає за доцільне продовження фундаментальних досліджень творчої спадщини Г.С. Сковороди й популяризації його художніх творів. Особливої уваги заслуговує співпраця з Чорнухинським літературно-меморіальним музеєм Г.С. Сковороди, орієнтована в тому числі й на розширення його музейних фондів.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

- Бех, І.Д. (2018). *Особистість на шляху до духовних цінностей* : монографія. Чернівці : «Букрек». <http://surl.li/ejloi>
- Верховна Рада України (2020, 4 листопада). *Про відзначення 300-річчя з дня народження Григорія Сковороди*. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/973-IX>
- Гальченко, М. (2022, 25 жовтня). Антрологія Григорія Сковороди як пролог майбутнього образу людини.

- Педагогічні інновації: ідеї, реалії, перспективи, 2 (29). 20-25. <https://cutt.ly/XwrfqHFq>
- Дічек Н.П. (2022). Шляхи формування історичної пам'яті: до 300-річчя від дня народження Григорія Сковороди. *Історія та філософія освіти в Україні: до 300-річчя від дня народження Григорія Сковороди (1722-1794): зб. матеріалів Всеукраїнської науково-практичної конференції*, 20-27. Київ: Педагогічна думка. <https://cutt.ly/KwPd8SzB>
- Кремень, В.Г. (2022). Філософія Григорія Сковороди в контексті людиноцентризму. *Вісник Національної академії педагогічних наук України*, 4(2), 1-8. <https://doi.org/10.37472/v.naes.2022.4202>
- Саух П.Ю (2022). Григорій Сковорода: жив, як філософствував, і філософствував, як жив. *Історія та філософія освіти в Україні: до 300-річчя від дня народження Григорія Сковороди (1722-1794) : зб. матеріалів Всеукраїнської науково-практичної конференції*, 14-19. Київ : Педагогічна думка. <https://cutt.ly/7wPd6Wу4>
- Саух П.Ю (2023). Український любомудр: чи сповна ми відкрили оригінальність філософії Григорія Сковороди. *Вісник Національної академії педагогічних наук України*, 5(1), 1-4. <https://doi.org/10.37472/v.naes.2023.5144>

**ASSERTING NATIONAL IDENTITY (ON THE OCCASION OF THE 300TH
ANNIVERSARY OF THE BIRTH OF THE PROMINENT UKRAINIAN PHILOSOPHER
HRYHORIY SKOVORODA)**

*According to the materials of the joint outgoing meeting of the Presidium of the National
Academy of Sciences of Ukraine on June 15, 2023*

Svitlana Sysoieva

*DSc in Pedagogy, Professor, Academician Secretary of the Division of Philosophy of Education, General and
Preschool Pedagogy of the National Academy of Educational Sciences of Ukraine, Kyiv, Ukraine*

Lidiia Tkachenko

*PhD in Pedagogy, Senior Researcher, Leading Research Fellow of the Department of Intellectual
Development of Personality, Institute of the Gifted Child of the National Academy of Educational Sciences
of Ukraine, Kyiv, Ukraine*

Abstract. *The article deals with the Joint Field Meeting of the Presidium of the National Academy of Educational Sciences of Ukraine, the Academic Council of the Poltava National Pedagogical University named after V. H. Korolenko, the Presidium of the "Znannya" Society of Ukraine with the participation of the Chornukhy Village Council "Philosophical and Pedagogical Heritage of Hryhorii Skovoroda" dedicated to the 300th anniversary of Hryhorii Skovoroda's birth, which took place on June 15, 2023 in the village of Chornukhy, Poltava region.*

The joint meeting actualized the work of Hryhorii Skovoroda and his ideas at the present stage of society's development. A brief summary of the content of the plenary presentations and speeches heard and discussed by the participants of the event demonstrates the demand for the pedagogical ideas of the Ukrainian thinker at the current stage of the formation of the Ukrainian nation. The participants of the meeting decided to continue researching the creative heritage of the prominent Ukrainian thinker, to popularize his ideas, in particular abroad, and to expand cooperation with the H.S. Skovoroda Literary and Memorial Museum in Chornukhy.

Keywords: *Hryhorii Skovoroda; national heritage; Chornukhy Museum; Visiting Presidium of the National Academy of Educational Sciences of Ukraine.*

Дата публікації: 30 червня 2023 р.